

Χιούμορ & Σάτιρα - Απαντήσεις

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

«Έχει όρια η σάτιρα;»

A1. Η σάτιρα πολλές φορές έχει αρνητικά αποτελέσματα στην ψυχολογία του αποδέκτη. Ωστόσο, ο ίδιος μπορεί να προστατευτεί με ένα πλήθος από παρεμβάσεις σε κοινωνικό επίπεδο. Ειδικότερα, η οικογένεια και το σχολείο θα δημιουργήσουν το κατάλληλο πλαίσιο προστασίας, μέσα στο οποίο το ίδιο το άτομο θα καθορίζει την αξία του με βάση τα στοιχεία της προσωπικότητάς του και όχι μέσα από το πώς το βλέπουν οι άλλοι. Έτσι, θα προστατεύεται από κάθε επικριτικό σχόλιο σε βάρος του.

A2.

- α) Λάθος
- β) Σωστό
- γ) Σωστό
- δ) Σωστό
- ε) Λάθος

B1.

πάμπολλα ≠ ελάχιστα
ακραίας ≠ μετριοπαθούς
έχει αποκλείσει ≠ έχει ενσωματώσει
αποκαθηλώσει ≠ εξυψώσει
χάνει ≠ κερδίζει

B2. Ο **κωμικός** πολλές φορές καταφεύγει στην **προσβολή** ενός δημοσίου προσώπου που τυγχάνει δημοτικότητας. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίον ανοίγει η συζήτηση σε δημόσια σφαίρα για το αν η **σάτιρα** έχει **όρια** ή όχι.

G1. Η πρώτη παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με παραδείγματα. Τα παραδείγματα εντοπίζονται στο σημείο «ο πρίγκιπας Κάρολος παρουσιάζεται ως ανεγκέφαλος γυναικοθήρας, η Καμίλα ως μια αδίστακτη γυναίκα-καρικατούρα, η αδελφή της Δούκισσας του Κέιμπριτζ, Πίπα Μίντλτον, ως νυμφομανής κ.λπ.», όπου γίνεται αναφορά σε πρόσωπα δημόσιας εμβέλειας που σατιρίζονται ακραία. Με αυτά τα παραδείγματα ο συντάκτης επιδιώκει να δείξει ότι η σάτιρα έχει ως στόχο να διακωμωδήσει ακόμη και πρόσωπα που έχουν κάποιο αξίωμα.

G2. Η δεύτερη παράγραφος του κειμένου κλείνει με την περίοδο «Πάμπολλα τα παραδείγματα της όχι πάντα ευγενικής αλλά χοντροκομμένης και ακραίας σάτιρας

Έξυπνα και Εύκολα!

και στην ελληνική τηλεόραση» και η τρίτη ξεκινά με την περίοδο «Ο “τάπερμαν” της Μαλβίνας Κάραλη, τα “άγρια” αστεία του Τζίμη Πανούση, του Χάρρυ Κλυνν, του Λάκη Λαζόπουλου και των “Ράδιο Αρβύλα” μάς διασκέδασαν αλλά και μας ενόχλησαν». Δηλαδή, η τρίτη παράγραφος ξεκινά με συγκεκριμένα παραδείγματα από την καθημερινότητα που εξειδικεύουν τα παραδείγματα που αναφέρονται το τέλος της δεύτερης περιόδου.

Δ1. Στην τέταρτη παράγραφος εντοπίζονται διάφορα ερωτήματα → Ποιος είναι αρμόδιος για να θέσει αυτά τα όρια; Ποιος μπορεί να αποφασίσει πού θα σταματά η σάτιρα, χωρίς να οδηγήσει σε μια κοινωνία λογοκρισίας και ανελευθερίας;. Ο σκοπός του συντάκτη με τη χρήση των ερωτημάτων είναι να προβληματίσει τον αναγνώστη αναφορικά με το αν η σάτιρα έχει όρια ή όχι, προσελκύοντας το ενδιαφέρον του με τρόπο άμεσο και παραστατικό.

Δ2

- – είτε πιστεύει ή δεν πιστεύει στον θεσμό της βασιλείας → προσθήκη, διασαφήνιση
- «τάπερμαν» → έμφαση, παράδειγμα
- «άγρια» → μεταφορά
- (μπορεί να) → προσθήκη

Δ3.

- κυριολεκτικός τίτλος → Μπορεί η σάτιρα να βλάψει την προσωπικότητα του θιγόμενου;
- μεταφορικός τίτλος → Πού φτάνει η σάτιρα;

Ο τίτλος με την αναφορική λειτουργία της γλώσσας προσδίδει στο ύφος πιο επίσημο τόνο και σοβαρότητα. Με τον μεταφορικό τίτλο το ύφος αποκτά περισσότερη ζωντάνια και ενάργεια.

Δ4. Στην περίοδο λόγου η σύνταξη που κυριαρχεί είναι η παθητική. Αυτό συμβαίνει, διότι η έμφαση δίνεται στο αποτέλεσμα της ενέργειας παρά στο ποιος ενεργεί. Ταυτόχρονα, με την παθητική σύνταξη ο λόγος είναι πιο επίσημος, σοβαρός και πυκνός.

Β. Λογοτεχνικό κείμενο Θερβάντες, «Ο Δον Κιχώτης»

A1. Ο Σάντσι Πάντσα ακούγοντας το αφεντικό του να περιγράφει τη λεκάνη του ζυρίσματος ως μια μεγάλη και πολύτιμη περικεφαλαία δεν άντεξε και λύθηκε στο

Έξυπνα και Εύκολα!

γέλιο. Ωστόσο, επειδή αυτό το γεγονός προκάλεσε αμηχανία στον Δον Κιχώτη έσπευσε να δικαιολογηθεί λέγοντας ότι γελάει όταν αναλογίζεται το μέγεθος του κεφαλιού εκείνου που παράτησε την «περικεφαλαία».

A2. Διαβάζοντας το απόσπασμα από τον *Δον Κιχώτη*, ο αναγνώστης θεωρεί ότι ο Δον Κιχώτης είναι ένας βαθιά ονειροπόλος άνθρωπος, που παλεύει για όσα θεωρεί ότι είναι ιδανικά. Ταυτόχρονα, καταλαβαίνει ότι είναι ένας άνθρωπος που δεν τα παρατά ποτέ και πως αντιμετωπίζει τις όποιες δυσκολίες ως ένα τεράστιο αστείο («Από ποιο πόδι κουτσάθηκες...κι ένα παιχνίδι για να περάσει η ώρα»).

B1. Στο κείμενο εντοπίζεται διάχυτη η αφηγηματική τεχνική της περιγραφής. Ειδικότερα, η περιγραφή εντοπίζεται στο σημείο που περιγράφεται το λεγέλι του ήρωα («πως τούτο το πολύτιμο πράμα, τούτο το μαγεμένο κράνος, πρέπει να είχε καμιά φορά πέσει... με το άλλο μισό έφτιαξε τούτο εδώ που μοιάζει με λεκάνη του ξυρίσματος»). Στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο Δον Κιχώτης περιγράφει το πώς φαντάζεται τον τρόπο με τον οποίον κατασκευάστηκε η περικεφαλαία του και έχει τη μορφή που έχει. Η περιγραφή, αναμφίβολα, προσδίδει ζωντάνια και παραστατικότητα στο κείμενο, ενώ ταυτόχρονα βοηθά τον αναγνώστη να σχηματίσει περεταίρω την άποψή του αναφορικά με τον χαρακτήρα του Δον Κιχώτη.

B2. Ο αφηγητής σε αρκετά σημεία του κειμένου καταφεύγει στη χρήση των ερωτημάτων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το σημείο «*Από ποιο πόδι κουτσάθηκες, ποια παιδιά σου έσπασαν, ποιο κεφάλι σου τσακίστηκε, για να μην μπορείς να λησμονήσεις εκείνο το χωρατό;*». Με αυτή την ερώτηση απευθύνεται μεν στον Σάντσο Πάντσα αλλά και στον αναγνώστη. Ο σκοπός του είναι να προβληματίσει τόσο τον Σάντσο Πάντσα όσο και τον αναγνώστη για τον τρόπο με τον οποίον πρέπει να αντιλαμβανόμαστε τη ζωή. Ταυτόχρονα, με τα ερωτήματα το κείμενο γίνεται πιο ζωντανό και προσιτό στον αναγνώστη.

Γ. Ο Δον Κιχώτης, παρόλο που δέχθηκε μια κακοήθη επίθεση από τον κουρέα, δεν χάνει το κουράγιο του και τον ρομαντισμό του και το εκλαμβάνει ως μια μεγάλη πλάκα. Ο ίδιος θεωρεί ότι οι άνθρωποι που έχουν όραμα να σώσουν τον κόσμο δεν κάμπτονται ούτε λυγίζουν από τις πρόσκαιρες δυσκολίες. Αντιθέτως, τις διακωμωδούν προκειμένου να τις καταπολεμήσουν. Ο Δον Κιχώτης, λοιπόν, ως γνήσιος ιππότης και ονειροπόλος δεν σταματά να διακωμωδεί τις κακοτοπιές που συναντά. Κατά τη γνώμη μου, το χιούμορ αποτελεί το μοναδικό όπλο το οποίο μάς βοηθά να ανταπεξέλθουμε στις όποιες προσβολές δεχόμαστε και σε καταστάσεις που προσπαθούν να υποτιμήσουν την αξία μας. Το χιούμορ αποτελεί δείκτη ευφυΐας και καταδεικνύει έναν άνθρωπο που δεν λυγίζει μπροστά στα εμπόδια, αλλά τα ξεπερνά και γίνεται ολοένα και δυνατότερος.

Έξυπνα και Εύκολα!